

Oplegnotitie voor:	Algemeen bestuur Veiligheidsregio Flevoland
Agendapunt:	8
Vergaderdatum:	1 december 2021
Onderwerp:	Vernietigingslocatie niet gesprongen explosieven
Behandeling:	Besluitvormend
(ambtelijk) Portefeuillehouder VD:	Dhr. R. Walters
Portefeuillehouder AB:	Dhr. Roger de Groot
Auteur:	Dhr. M. Hupsel
Status:	Openbaar

Voorstel

Het veiligheidsbestuur wordt verzocht om in te stemmen met het voorstel:

1. van gemeente Dronten om ook de andere gemeenten uit Veiligheidsregio Flevoland gebruik te laten maken van hun vernietigingslocatie voor Niet Gesprongen Explosieven.
2. om Veiligheidsregio Flevoland voor wat betreft de vernietigingslocatie vanaf 2022 alleen de rol toe te delen van het faciliteren van de financieel-administratieve handelingen.
3. om de kosten van de vernietigingslocatie van € 16.350,= plus indexering vanaf 2023 structureel op te nemen in de begroting en hiervoor de gemeentelijke bijdragen conform de regionale verdeelsleutel te verhogen
4. de gemeenten te attenderen op de vergoedingsmogelijkheden vanuit het gemeentefonds.

Inleiding

Het AB van 31 maart jl. heeft gevraagd om te laten onderzoeken of de vernietigingslocatie voor Niet Gesprongen Explosieven (NGE) in Dronten gezamenlijk in gebruik kan worden genomen en daarbij aan te geven welke rol de Veiligheidsregio Flevoland in deze heeft. Ook dient hierbij nagegaan te worden wat de vergoedingsmogelijkheden zijn vanuit het gemeentefonds.

1 Samen NGE-vernietigingslocatie gebruiken

In het kader van de Gemeentewet, artikel 172 is de burgemeester belast met de handhaving van de openbare orde. Voor het vernietigen van NGE uit de Tweede Wereldoorlog moeten gemeenten over een vernietigingslocatie beschikken. Hierover is geen expliciete regelgeving opgesteld, maar valt onder eerder genoemd artikel 172. De EOD heeft eerder aandacht gevraagd voor het beschikbaar hebben van een geschikte locatie (met bijbehorende eisen) binnen de gemeentegrenzen. Er zijn echter gebieden in Nederland waar meerdere gemeenten gebruik maken van een gezamenlijke geschikte locatie. Voor zover bekend beschikt in Flevoland alleen de gemeente Dronten over een door de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD) goedgekeurde vernietigingslocatie voor NGE. De burgemeester van gemeente Dronten biedt de andere gemeenten in Flevoland de mogelijkheid aan om ook gebruik te maken van de vernietigingslocatie in gemeente Dronten.

Uit overzichten over de periode 2018 tot en met september 2021 blijkt het in Flevoland te gaan om in totaal 452 explosie-objecten (gemiddeld 120 per jaar) dat de EOD heeft verwerkt. De meeste explosie-objecten betreffen NGE's al dan niet explosiegevaarlijk. De experts van de EOD bepalen per geval of het mogelijk is om de NGE te vervoeren of dat ter plaatse moet worden gehandeld. Uit het overzicht is op te maken dat de aantallen per jaar sterk variëren. Dit kan te maken hebben met activiteiten in het kader van gebiedsontwikkeling.

In artikel 13 van de Wet bodembescherming (Wbb) is voor eenieder de verplichting opgenomen om te zorgen dat de bodem bij handelingen zoals genoemd in artikelen 6 t/m 11 Wbb niet wordt verontreinigd. En als er toch verontreiniging optreedt dan moet de veroorzaker maatregelen nemen om de verontreiniging zoveel mogelijk ongedaan te maken. Bij het vernietigen van NGE vindt verontreiniging van de bodem plaats. Als gevolg moet de verontreiniging opgedaan worden gemaakt. Het ongedaan maken van de bodemverontreiniging op de centrale NGE-vernietigingslocatie is de verantwoordelijkheid van de gemeente Dronten. De kosten hiervoor worden gezamenlijk bekostigd.

Het is gewenst om bij het officieel samen gebruik gaan maken van de vernietigingslocatie om eerst een milieutechnisch bodemonderzoek (een nulmeting) te verrichten om de staat van de bodem vast te stellen.

2 Rol Veiligheidsregio

De Veiligheidsregio functioneert vanuit haar verantwoordelijkheden en bevoegdheden. De Veiligheidsregio heeft geen wettelijke verantwoordelijkheid in het kader van het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Dit betekent dat de Veiligheidsregio voor dit dossier alleen de taak kan krijgen van het faciliteren van de financieel-administratieve handelingen.

Voor de gemeenten is het administratief technisch makkelijker om een budget voor de bekostiging van het gebruik en beheer van de NGE-vernietigingslocatie in de begroting van de Veiligheidsregio Flevoland te laten opnemen. Gemeente Dronten hoeft dan alleen bij de Veiligheidsregio de kosten voor het gebruik en beheer te declareren en als gevolg vindt er geen facturering tussen de gemeenten plaats. Een dergelijke werkwijze wordt ook in de Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek gehanteerd met betrekking tot de aldaar gerealiseerde centrale locatie in Huizen.

3. Vergoedingsmogelijkheden gemeentefonds

In de gemeentefonds meicirculaire is opgenomen dat gemeenten in aanmerking kunnen komen voor een bijdrage in de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog.

Het vergoedingspercentage voor een bijdrage, die vanaf 2021 zijn ingediend, is 68% van de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Alleen voor de bergingen die onderdeel uitmaken van het nationaal programma Berging vliegtuigwrakken ontvangen de betreffende gemeenten via de bommenregeling een bijdrage van 100% aan de door hen gemaakte kosten.

Om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming moet een gemeente een raadsbesluit indienen waarin de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van explosieven zijn opgenomen. Hierbij hoeft er geen verdere onderbouwing overlegd te worden. Btw komt niet voor compensatie in aanmerking. In de opgave van de gemaakte kosten dient daarom duidelijk te worden opgenomen dat de bedragen exclusief btw zijn.

Uit contact met het ministerie van BZK is gebleken dat er niet is vastgelegd welke kosten gemeenten wel/niet in het raadsbesluit mogen opnemen. In het raadsbesluit worden de kosten opgenomen waarvan de gemeenteraad van oordeel is dat ze behoren tot de kosten van het opsporen en ruimen van conventionele explosieven.

Gemeenten kunnen enkel voor explosieven gevonden op hun eigen grondgebied een beroep doen op het compensatiefonds via een raadsbesluit. Dit houdt in dat ieder gemeente dit zelf moet inregelen in haar werkprocessen.

Beoogd effect

Het beoogde effect is dat de gemeenten in de Veiligheidsregio Flevoland in staat worden gesteld om te voldoen aan hun wettelijke verplichting, het beschikken over een locatie voor het vernietigen van een NGE. Daarnaast worden door samen de zorg te delen ook de lasten samen gedeeld.

Argumenten

Door gezamenlijk gebruik te maken van de NGE-vernietigingslocatie in Dronten gaan alle gemeenten binnen de Veiligheidsregio Flevoland aan hun wettelijke taak voldoen. Daarnaast wordt het gebruik en beheer efficiënter en effectiever ingericht. Voor een dergelijke locatie worden kosten gemaakt voor het doen van grondmetingen, afvoeren van vervuilde grond en het aanvoeren van schone grond. Naast de financiële en beheersmatige voordelen is het vanuit milieutechnisch uitgangspunt ook wenselijker om van één locatie gebruik te maken.

Kanttelingen/ Risico's

De vernietiging van NGE-en en de verplaatsing van NGE-en vinden plaats onder de verantwoordelijkheid van de opdracht gevende gemeente. Dit is de gemeente waar de NGE is aangetroffen. De veiligheidsregio heeft in deze geen verantwoordelijkheid.

Het kiezen voor gezamenlijk gebruik van de NGE-vernietigingslocatie heeft pluspunten maar ook minpunten. De afstand tussen de NGE-vindlocatie en de vernietigingslocatie is groter wanneer een gemeente gebruik maakt van een regionale vernietigingslocatie.

Met de EOD is contact opgenomen om na te gaan of de EOD vanuit veiligheidsoverweging een bepaalde maximale rijafstand hanteert. Dit blijkt niet het geval te zijn. De EOD gaf wel aan dat zij de gemeenten adviseren om binnen hun eigen grenzen een vernietigingslocatie in te richten. Dit advies is in de eerste plaats om de veiligheid te waarborgen en de kans op schade te beperken. En in de tweede plaats om de doorlooptijd voor de EOD zo kort mogelijk te houden. Door een

regionale vernietigingslocatie krijgt de EOD te maken met langere rijtijden. Het geldt overigens altijd dat de EOD de explosieven die niet veilig zijn om vervoerd te worden ter plaatse tot ontploffing brengt.

Consequenties (Financieel, Personeel, Juridisch, Informatievoorziening)

Bij het gezamenlijk gebruik maken van de vernietigingslocatie moeten de kosten voor het gebruik en het beheer van de vernietigingslocatie voor rekening zijn van alle gemeenten. Het voorstel is om de geraamde kosten op te nemen in de begroting van de Veiligheidsregio Flevoland. Voor de verdeling van de kosten wordt de huidige regionale verdeelsleutel gebruikt. Het gevolg van deze werkwijze is dat de deelnemersbijdrage van de gemeenten aan de veiligheidsregio moet worden verhoogd om de kosten te dekken.

De gebruiks- en beheerskosten van de vernietigingslocatie worden bepaald door de kosten die worden gemaakt voor het doen van grondmetingen, het afvoeren van vervuilde grond en het aanvoeren van schone grond. Ook het type en het aantal keren dat vernietigingen plaatsvinden beïnvloeden de kosten.

Op dit moment is er geen overzicht van het aantal NGE dat jaarlijks worden vernietigd. Op basis van verkregen data vanuit gemeente Dronten wordt hieronder een indicatief kostenoverzicht gepresenteerd. Het benodigde hoeveelheid zand bij de vernietigingslocatie is circa 50m³.

<i>Indicatieve Kostenoverzicht vernietigingslocatie</i> <i>Optie 1: zonder saneringskosten</i> <i>Optie 2: met saneringskosten</i>	<i>Initiële Kosten</i> <i>Incl. btw</i>	<i>Optie 1</i> <i>Jaarlijkse kosten</i> <i>Incl. btw</i>	<i>Optie 2</i> <i>Jaarlijkse kosten</i> <i>Incl. btw</i>
<i>Nulmeting (milieutechnisch bodemonderzoek)</i>	€ 2.500		
<i>Saneringskosten (circa € 250 (excl btw) per m³)¹</i>			€ 850
<i>Controlemeting²</i>		€ 2.500	€ 2.500
<i>Zand zeven</i>		€ 2.500	€ 2.500
<i>Bijvullen zand bunker</i>		€ 3.000	€ 3.000
<i>Schoon zand aanvoeren³</i>		€ 1.500	€ 1.500
<i>Toezichthouderkosten</i>		€ 6.000	€ 6.000
<i>Totaal</i>	€ 2.500	€ 15.500	€ 16.350

1: De saneringskosten (incl. btw € 15.000) bedragen, *verdeeld over 6 gemeenten per 3 jaar*, ongeveer € 850.

2: Naast de nulmeting in het eerste jaar moet jaarlijks of twee jaarlijkse een controlemeting worden verricht om te bepalen hoe snel het zand verschoond moet worden.

3: Het verontreinigingsniveau van het zand bepaalt het aantal keren dat schoon zand moet worden aangevoerd.

Om te voorkomen dat er op termijn problemen kunnen ontstaan met betrekking tot de sanering, is het voorstel dit te laten bij de Gemeente Dronten. Alle gemeenten dragen jaarlijks bij in de kosten van sanering.

Op basis van het indicatieve kostenoverzicht is het voorstel om in 2022 een bedrag van € 18.000 te reserveren. Om de kosten structureel te kunnen blijven dekken moet de deelnemersbijdrage van de gemeenten aan de veiligheidsregio met het bedrag van € 16.350 plus indexering worden verhoogd. In 2023 dient dit bedrag van € 16.350 plus indexering te worden opgenomen in de begroting. Dekking van de kosten vindt in 2022 plaats door facturering aan de gemeenten. Vanaf 2023 vindt de betaling aan de gemeente Dronten plaats vanuit de begroting van de Veiligheidsregio. Het genoemde bedrag zal worden meegenomen in de kadernota 2023 van de Veiligheidsregio Flevoland. Na twee jaar kan er bekeken worden of het bedrag aangepast moet worden.

Overigens kunnen de gemeenten zelf een vergoeding van deze kosten aanvragen bij het gemeentefonds, voor zo ver zij dat nog niet hebben gedaan. Gelet op de vergoeding van kosten (68%) is dit niet geheel kostenneutraal.

Vervolg (Proces en Uitvoering)

Na besluit van het AB moeten de volgende acties worden opgepakt:

- De gemeente Dronten moet een grootboeknummer aanmaken voor de financiële verwerking van de activiteiten omtrent de NGE-vernietigingslocatie.
- Alle gemeenten informeren dat zij een vergoeding aan kunnen vragen bij het gemeentefonds, voor zover zij dit niet al hebben gedaan.

- De Veiligheidsregio moet voor het begrotingsjaar 2022 eenmalig het bedrag € 18.000 (incl. btw) opnemen en voor het jaar 2023 moet het bedrag in de kadernota worden opgenomen. De controller van de Veiligheidsregio opdracht geven om een begrotingspost Vernietiging Niet gesprongen explosieven aan te maken.
- De EOD moet door de gemeenten worden geïnformeerd over het gezamenlijk gebruik maken van de vernietigingslocatie in Dronten.
- De beveiliging van de vernietigingslocatie moet door de gemeente Dronten ingesteld/gecontroleerd worden. Hierbij moet de EOD meegenomen worden.
- Het realiseren van een protocol om er o.a. voor zorg te dragen dat de ambtenaar openbare orde en veiligheid van gemeente Dronten bij alle NGE-vernietigingen vooraf wordt geïnformeerd en de afhandeling van daadwerkelijke vernietigingen rechtstreeks tussen gemeenten wordt afgehandeld.

Communicatie (Intern, Extern)

De raden van de gemeenten worden zo nodig via de gemeenten na de besluitvorming geïnformeerd.